

[Formanden]

Forslag til lov om biblioteksvæsenet i Grønland.

(Lovforslag nr. L 242).

I skrivelse af gårs dato meddeler kirkeministeren, at han ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om kirken i Grønland.

(Lovforslag nr. L 243).

Medlemmer af folketinget Jens Møller (KrF), Chr. Christensen (KrF) og Honoré (KrF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om hjælp til kriseramte fiskere.

(Beslutningsforslag nr. B 97).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Jens Møller (KrF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved af fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om hjælp til kriseramte fiskere.

(Beslutningsforslag nr. B 97).

Jeg skal i øvrigt henvise til forslaget og de ledsagende bemærkninger.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Fremsættelse af forslag:

Kirkeministeren og ministeren for Grønland
(Jørgen Peder Hansen):

Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte de nu anmeldte lovforslag vedrørende indførelse af hjemmestyre i Grønland, nemlig:

Forslag til lov om Grønlands hjemmestyre.

(Lovforslag nr. L 233).

Forslag til lov om folkeskolen i Grønland.

(Lovforslag nr. L 237).

Forslag til lov for Grønland om arbejds- og socialvæsenet.

(Lovforslag nr. L 236).

Forslag til lov for Grønland om uddannelsen af lærere til folkeskolen og om de socialpædagogiske uddannelser.

(Lovforslag nr. L 238).

Forslag til lov for Grønland om erhvervs-mæssige uddannelser.

(Lovforslag nr. L 239).

Forslag til lov om radio- og fjernsynsvirk-somhed i Grønland.

(Lovforslag nr. L 240).

Forslag til lov for Grønland om fritidsvirk-somhed.

(Lovforslag nr. L 241).

Forslag til lov om biblioteksvæsenet i Grønland.

(Lovforslag nr. L 242).

Forslag til lov om kirken i Grønland.

(Lovforslag nr. L 243).

Forslag til lov om mineralske råstoffer i Grønland.

(Lovforslag nr. L 234).

Forslag til lov om ændring af lov om den kgl. grønlandske handel.

(Lovforslag nr. L 235).

Lovforslagene er et led i gennemførelsen af den hjemmestyreordning, der er foreslået af kommissionen om hjemmestyre i Grønland, og som efter den tidsplan, kommissionen har udformet, skal træde i kraft den 1. maj 1979.

Forslagene udgør således et samlet lovkompleks, og jeg finder, der er grund til at udtrykke glæde over, at hjemmestyreforslagene er blevet til i enighed mellem hele den grønlandske side i kommissionen og et bredt flertal på den danske side.

Der er også grund til i denne forbindelse at udtrykke en anerkendelse og en tak til hjemmestyrekommissionen for de hidtil opnåede efter min opfattelse meget betydelige resultater. Formandskabet må siges at have haft en særdeles heldig hånd i dette arbejde.

Hovedforslaget er *forslag til lov om Grønlands hjemmestyre*. Dette forslag fastsætter principperne i hjemmestyreordningen, der foreslås etableret inden for rigshedenes rammer. Da Grønland i hvert fald ikke i en årrække vil have mulighed for selvfinansiering i større omfang, foreslås det, at overgang af sagsområder til hjemmestyret skal kunne ske dels således, at hjemmestyret selv overtager finansieringen af det pågældende område, dels således, at der i forbindelse

[Kirkeministeren og ministeren for Grønland]

med områdets overgang ydes et statstilskud til hjemmestyret fastsat med udgangspunkt i statens besparelse ved områdets overgang. Områder, hvor selvfinansiering er mulig, og som er optaget på den til lovforslaget knyttede bilagsliste, kan hjemmestyret overtage umiddelbart i medfør af hjemmestyreloven, og hjemmestyret overtager i så fald såvel den lovgivende som den administrative myndighed. Overførelse af sagsområder, hvortil der skal ydes statstilskud, må derimod ske ved særlige bemyndigelseslove.

Bortset fra de afvigelser, der følger af, at forudsætningerne, herunder først og fremmest de økonomiske forudsætninger, er forskellige i Grønland og på Færøerne, er hovedprincipperne i den grønlandske hjemmestyrelov i overensstemmelse med principperne i den færøske hjemmestyrelov.

Ud over hjemmestyreloven omfatter lovkomplekset 8 forslag til bemyndigelseslove vedrørende områder, der foreslås overført i tiden frem til 1. januar 1981, og til hvis finansiering statstilskud bliver nødvendige.

Det drejer sig om forslag til *lov om folkeskolen i Grønland, lov for Grønland om arbejds- og socialvæsenet, lov for Grønland om uddannelsen af lærere til folkeskolen og om de social-pædagogiske uddannelser, lov for Grønland om erhvervsmaessige uddannelser, lov om radio- og fjernsynsvirksomhed i Grønland, lov for Grønland om fritidsvirksomhed, lov om biblioteksvæsenet i Grønland og lov om kirken i Grønland.*

Det foreslås heri, at den regelfastsættende og administrative myndighed vedrørende de sagsområder, lovforslagene omfatter, overlades til Grønlands hjemmestyre inden for rammerne af visse hovedprincipper, der er fastsat i de enkelte forslag.

Tilskud til hjemmestyret til varetagelse af de overtagne sagsområder vil blive søgt fastsat ved særlig lov, når tidspunktet for hjemmestyrets overtagelse af de enkelte områder er nærmere fastlagt.

Tilskuddet, der vil blive fastsat med udgangspunkt i statens besparelser ved de forskellige sagsområders overgang, vil blive søgt ydet som et samlet generelt tilskud omfattende både drifts- og anlægsformål og udformet efter tilsvarende principper som det generelle tilskud til de danske kommuner. Ved anvendelse af denne tilskudsform sikres hjemme-

styret mulighed for selvstændig økonomisk prioritering af sine egne fremtidige opgaver.

Statens samlede årlige driftsudgifter, herunder udgifter til driftstilskud, vedrørende de sagsområder, der foreslås overført, er på nuværende tidspunkt af størrelsesordenen 300 mill. kr., medens de samlede anlægsudgifter, herunder udgifter til anlægstilskud, andrager 10-15 mill. kr.

Endelig indgår i lovkomplekset et forslag til lov om mineralske råstoffer i Grønland og et forslag til lov om ændring af lov om den kgl. grønlandske handel.

Forslaget til *lov om mineralske råstoffer i Grønland* indebærer en fundamental ændring i forhold til de nugældende regler, hvorefter den endelige beslutningsmyndighed på råstofområdet er tillagt ministeren for Grønland, idet der i forslaget foreslås indført regler, der sikrer størst mulig grønlandsk indflydelse i form af en ligestilling mellem Grønland og Danmark. Dette giver sig udslag i bestemmelser om en fælles beslutningskompetence, som bl. a. indebærer, at meddelelse af rettigheder til forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland kun kan ske efter aftale mellem rigsmyndighederne og hjemmestyret samt i bestemmelser om oprettelse af et paritetisk dansk-grønlandsk fællesråd og en særskilt råstofforvaltning under ministeren for Grønland. Der foreslås endvidere regler for anvendelsen og fordelingen mellem rigsmyndighederne og hjemmestyret af offentlige indtægter på råstofområdet. Forslaget opretholder i øvrigt en række af den gældende lovs bestemmelser.

I forslaget til *lov om ændring af lov om den kgl. grønlandske handel* foreslås skabt grundlag for en gradvis forøgelse af det grønlandske hjemmestyres politiske og økonomiske ansvar for de erhvervsopgaver, der i dag varetages af den kgl. grønlandske handel, herunder først og fremmest produktions- og salgsvirksomheden.

Samtlige lovforslag er behandlet og tiltrådt af Grønlands landsråd på dettes forårssamling i 1978.

Uden at foregribe tingets behandling af lovforslagene vil jeg gerne i forbindelse med deres fremsættelse understrege, at indførelse af hjemmestyre i Grønland vil medføre en afgørende ændring i forholdet mellem Grønland og Danmark.

[Kirkeministeren og ministeren for Grønland]

Hjemmestyret vil indebære, at Grønland på vigtige områder får selvstændige kompetencer og får et selvstændigt ansvar for landets udvikling, således at hjemmestyret fremover kan træffe de afgørende beslutninger i Grønland og for Grønland. Det vil også indebære en større grad af ligeværdighed mellem de to dele af riget.

Hjemmestyrets indførelse må samtidig siges at være et for begge parter lykkeligt resultat af udviklingspolitikken i Grønland gennem de sidste knap 30 år. For denne udviklingspolitik, som er tilrettelagt og gennemført i samarbejde mellem Grønland og Danmark, ville i nogen grad have været fejlslagen, hvis den ikke var mundet ud i et grønlandsk ønske om i højere grad selv at tage ansvar for det grønlandske samfund, hvilket der nu er skabt mulighed for at realisere gennem de forslag, der her er fremsat.

Idet jeg i øvrigt med hensyn til lovforslagenes enkeltheder henviser til bemærkningerne til lovforslagene, skal jeg herved tillade mig at anbefale forslagene til det høje tings villige behandling.

Formanden:

Eksemplarer af de nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til handelsministeren:

Forespørgsel af Wilhelm (VS).

(Forespørgsel nr. XXVII. Anmeldt 10/5 78).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til statsministeren:

Forespørgsel af Erlendsson (FP) m. fl.

(Forespørgsel nr. XXVIII. Anmeldt 10/5 78).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til ministeren for offentlige arbejder:

Forespørgsel af Melchior (CD) m. fl.

(Forespørgsel nr. XXIX. Anmeldt 11/5 78).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Begrænsning af de selvstændiges egenperiode fra 5 til 3 uger [af Holm (V), Poul Schlüter (KF), Yvonne Herløv Andersen (CD) og Chr. Christensen (KrF)].

(Lovforslag nr. L 176. Fremsat 24/1 78. Første behandling 8/3 78. Betænkning 2/5 78. Anden behandling 10/5 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling

Forhandling

Pilgaard Andersen (FP):

Det er moderne at tale om ligestilling i Danmark i øjeblikket og har også været det i de seneste år, og fortalene for denne ligestilling har som regel også været de socialistiske partier. Men når det drejer sig om de selvstændige erhvervsdrivende, er det en helt anden parole, der lyder. Så skal vi nemlig ikke have indført ligestilling. Det lovforslag, som venstre og en række partier har fremsat, har til formål at skabe ligestilling imellem løn-